

الآل انما

ده افغانان کابل

سر دیر

سید محمد قاسم

همه امورات تحریریه بنام

اداره فرستاده شود

اداره در انتشار و اصلاح مقالات

وارد مختار است

در هر هفته یکبار نشر میشود

اوراقیکه درج نشود اعاده نمیشود

درین جریده از هر گونه علوم و وقایع سیاسی و منافع دولتی و فوائد ملی بحث میشود

امان افغان

۷ ۳ ۳ ۱۳ ۶

از ابناء وطن هر که اهل دیده شد بدون خواهش

جریده برایش فرستاده میشود

قیمت این شماره یک قران

قیمت سالیانه از وزراء و اعیان دولت بقدر معارف دوستی شان

برای مکاتب ملی و کتب خانهای ملی و معاونین و وقایع نگاران (فخری) رایگان

از عموم خریداران در داخله (۱۲) رویه کابلی در خارجه نیم پوند انگلیسی با محصول پوسته

از طلاب و محصلین نصف قیمت ششماه

داخله خارجه

(۸) رویه (۷) شلنگ

تاریخ شمسی (۱۴) سنبله ۱۳۰۳ هجری

(شنبه)

تاریخ قمری (۷) صفر سنه (۱۳۴۳) هجری

سینت مندجات

- (۱) اوضاع وطن - (۲) داو طلبان سرکوبی باغها - (۳) اعلان رسمی در باب اصلاح نظامنامه ها - (۴) مجلس وداعیه دو نفر طیاره چی افغان در روما - (۵) حوادث داخلیه - (۶) حوادث خارجه - (۷) تبصره

اوضاع وطن

این قضیه بر تمام عالم روشن گشته که دشمنان عالم اسلام خیلی بسیار اند و همیشه کوشش دارند مسلمانها را بقوه حروری و سیاسی خود و القاء تفاق و هرج و مرج داخلی در ممالک آنها ذلیل و اسیر و نام اسلام و اسلامیان را از دنیا ناپود و محو کنند و بیدون لطف و نوراقت با فو اھم و اھم تم نوره ولو کفره الکافرون و

افغانستان که درین چند سال اخیر در سایه مجاهدات و جانفشانی های پادشاه مدبر و غیور شریعت پرور خویش اعلی حضرت امیر (امان الله) خاں غازی بک ترقی فوق التصور و بک مقام بلندی را در قلمر دول عالم حایز گردیده و هر روز با قدم های سریع و گام های بزرگ یکسر بطرف منزل تعالی و نام آوری روان است و نسبت به سایرین و دشمنان خارجی و داخلی زیاد دارد بعضی از عداوت طبیعی و برخی از رشک و حسد که منبث از حیثات فطری است سد راه تقدم و تاملی افغانستان می شوند و اعلی حضرت غازی امیر امان الله خان را که محی ملت افغان و نجات دهنده افغانستان و بسبب این مجد و عظمت

و باعث اہت و شوکت آن است براس این مله محیب و دولت خیرخواه اسلام و طالب راحت و سعادت عموم نوع بشر دیده نمیتوانند

قضیه منکل با سمت جنوبی که از چند ماه به این طرف در وطن همین روز نموده فی الواقع در نتیجه همین دشمنها و اغراض فاسده نامشروعی از باب غرض است اما به ظاہر چنانچه مکرر نگارش یافته مستمسک شورش منکلیها این بود که چند ماده نظامنامه مخالف شریعت است بایستی مواد مذکور از نظامنامه خارج بشود چون که درندوبین نظامنامه ها علمای بزرگ شرکت داشتند و احکامیکه بشریعت و دیانت مربوط بود حسب دستور و امضاء آنان درج گردیده تغییر و تبدیل آن بعضی گفته بکدو نفر ملا ممکن نبود و مخصوصاً در موقعیکه آن معترضین برای مباحثه و اظهار حق با علمای مراکز که مواد مذکوره را تصویب کرده بودند ابا نموده حاضر نشدند و به فتنه اندازی و خود غرضی اقدام نموده در راه اغراض دشمنان خدمت میکنند

من ذالک هنگامیکه لوی جرگه در پیمان المقادیرت در مجلس بزرگ ملی منبجور بموقع قرائت نظامنامه بعض مواد نظامنامه از طرف

چند نفر علما مورد اعتراض گردید و با حضور شاهانه تمام نظامنامهها بهر يك از علمای جر که داده شد تا بدقت مطالعه کنند و هر چیزی را خلاف شریعت می بینند معلوم کرده بمجلس تقدیم نمایند. الحاصل علمای لویه جر که بعضی مواد را از نظامنامههای متداوله استخراج نموده اظهار داشتند که این چند ماده که از طرف علمای سابق درج نظامنامه شده اگر چه خارج از دایره شریعت نیست و خلاف شریعت گفته میشود مگر چون مبنی بر روایات ضعیفه و اقوال مرجوحه است و الحمد لله افغانستان به تعصب دینی و تمسک بشریعت نبوی معروف و قایل است و مناسب نیست که روایات قویه را که داشته به اقوال مرجوحه عمل بشود.

همان بود که حسب تصویب علمای لویه جر که سایر مشایخ و سادات و وکلای موادیکه مبنی بر روایات ضعیفه بود از نظامنامه خارج و بجای آن مسائل قویه مقلی بها درج گردید که صورت این مسائل در ضمن يك اعلان عمومی بسیار دراز به امضای تمام علما و حاضرین لوی جر که بطبع رسیده و در تمام افغانستان انتشار یافت.

در تقریریکه تحت عنوان مسائل مقلی بها در اعلان مذکور درج است بسیاری از آن خواهش نازه علما بود که حکومت اجرای آن را منظور نمود. مثل اقامه اداره احتساب و مکاتب علوم قدیمه و غیره...

نظر به تعدیل مواد متنازع فیه نظامنامه و بیانات مهربان آمیز پدراغ اعلیحضرت غازی در لویه جر که نسبت به اهالی سمت جنوبی و فرستادن فرمان شفقت و رافت بیان جدیدی که سوادش در اعلانات و روزنامه حقیقت درج است قین همرفت که اهالی منکلی تایب گردیده از فتنه و شورش دست خواهند کشید. اما نظر به لشکراش فوق الذکر چون مبدأ این فتنه چیزی دیگر و دسهای جنابشکار دشمن در پرده مشغول اسباب چینی بود خواستند بیک شعبده و تیرک تازه پیشه بریشه حیات بافتنار افغانستان بزنند چنانچه برای ادامه این فتنه و فسادمانند مداری های حقه باز مشغول حقه بازی جدیدی گشته و مردم را چشم بندی نموده بطوری که هیچکس ندید مخفیانه از آستین مارسیاهی روی میدان کشیدند و نمائش جبهای ساده لوح را به حیرت و خشیت انداختند یعنی در عین زمان عبدالکریم نامیکه خود را پسر امیر محمد یعقوب خان مرحوم ادعا دارد در منکلی ظهور کرد و سلطنت افغانستان را مطمح نظر گرفته بعضی شورشها که از گنفر اعمال خود مرسان بودند بدور او جمع

آمدند و حقیقت واضح شد که تمام این هیاهو برای دین نبود بلکه برای دنیا بود ظهور عبدالکریم در منکلی که امروز حقیقت و احمیتش بهر کس معلوم گردیده ممکن است در بعضی کلهای پوچ مغز وادمان ذی نفع که از شاهبازیهای دوره های استبداد افسانه ها بخاطر دارند همان خیالات بقما و قاراج غربا و بلعیدن اموال ملت و خوردن مایه ملک حکومت را تولید کرده آتش فتنه را دامن زنی کنند و در مردم افکار بد و توهمات فاسد را پروا کنند و شاهه نمایند پس هم برای آگاهی انسانی ملت از حقیقت و غرض این نوع افواهاات و اشاعات که از عالم اضفان احلام و خیال پلوهای عوام است و هم برای بالا کردن عقل اشخاص ذی نفع و صاحب غرض که فتنه انگیزی مادت و طبیعت شان است مناسب میبینم که کلمات ذیل را عرض کنم:

آقایان محترم!

امروز طبیعت، زمان، محیط، دوره امارت امیر امان الله خان دور استبداد را در افغانستان خاتمه داد. قرن خرد و انبیا را سپری ساخت، عصر شاه بازی ها و پادشاه کردنی را فاتحه خواند، مفکوره استعمار اجنبی را باطل ساخت، در افکار و نظریات و احساسات مردم انقلاب کلی انداخت ابواب معرفت حیات باشرف، اصول زندگی با افتخار، اوضاع جهان و رفتار جهانیان را بروی ملت کشاد.

امروز افغانستان هوشیار و بیدار و از اوضاع دنیا خبردار گشته، مشاعر و مدارک حساس، کلهها روشن، دماغ هاشور زنها گویا، چشمها باز، گوشها شنوا شده، بیک را از بدو زشت، دوست را از دشمن، خیرخواه را از بدخواه عزیز میکنند، حقیقت را از خرافات روز را از شب نور را از ظلمت تشخیص میدهند و طوبیه ها و انتریکهای خائنین حقه بازیهای شیادان خبیث طینت، کربیه رقصا بیهای اجانب را خوب می فهمند. اولاد غیور افغان نمیتوانند تمام این افتخارها و نام بلند می که ملت افغان در این چند سال در تمام نقاط دنیا حاصل کرده مفت از دست بدهند، نمیتوانند دوباره زندگانی ستمین را قبول و بوحشت و بدادوت رجعت قهرقرائی نمایند و نمیتوانند بار دیگر احمقانه و اعتسافات و مظالم حکام را که عرض میل خاطر شان هر چه خواهند میکردند تحمل کنند و نمیتوانند در این عصر بیک حقوق مبین و امور منظم گشته بار دیگر با بی نظمی و طوائف الملوکی زندگی کنند.

پس است دو بار منکلیت را به اجنبی نگذارند پس است که نقاط مهمه و حاکمه سمت مشرق و سمت جنوبی را از پشاور تا که واز کوهات تا نواحی خوست که جزو لایتنک افغانستان

بود بردشمن فروختند. خمیازه این قضایای نشکین وطن فروشی که همه وقت این ملت بچاره می کشد برای تنبیه و بصیرت او کافیت و باز کول میخورد.

اولاد حقیق افغان تا بد رهین احسان و امتنان قهرمان افغان اعلیحضرت امیر امان الله خان هستند که در ازک ترین موقعی که اشخاص بزرگ در چنین مواقع هرگونه ذلت و مادونی را قبول کرده اند او برخلاف آنان شمشیر احیای ملت خود را بر کمر بست و تاج شاهی نجات وطن را بشرط استقلال افغانستان بر سر نهاد و اراده خود را بزور شمشیر و قلب قوی عمل ساخت و ملت افغان را زنده و کربان وطن را از چنگ اجنبی خلاص نمود و افغانستان را از زاویه کتنامی و بدنامی کشید. لوی عراب و منبر او را در بلاد معظمه دنیا بر افراشت اولاد محبت و شجاعت افغان نکات و اشارات مهمه فوق الذکر را بخاطر داشته ازین به بعد از هیچ طرف کول نمیخورند و باین هیاهوی چند نفر دزدان امیتی نمیتوانند و عقیده دارند: همچنان که نجات دهنده افغانستان و بجاکننده نیک افغان اعلیحضرت امیر امان الله خان است حامی آن هم فقط و فقط خود او است و طوق بیعتش بحکم الهی و شریعت مطهر بیوی مثل روز اول بگردنهای جمهور ملت و باشندگان افغانستان بوده مخالف او باقی و طامعی و دفع او بر همه کان فرض و حتی است و عمل رؤس الاشهاد بجهرمی گویند: بر افغانستان کسی دست نخواهد یافت مگر که خونهای ملیونها نفوس دوست و دشمن ریخته شود و از اولادهای حقیق افغان کسی زنده نماند.

(داو طلبان سر کوبن باغیا) -

سمت شمالی: بعد از آن که واقعه بغاوت و عصیان اهالی منکلی به اطراف مملکت منتشر، و باقی اقوام وطن بر حقیقت حال حالی شدند، از هر ولایت و عمال مرانض داو طلبی سر کوبی باغیا بحضور شاهانه رسیده میروند چنانچه سواد اکثر این مرانض جدا گانه و در ضمن اعلانات و اطلاعات رسمی از کذارات سمت جنوبی نشر یافته و روی دیوارها برای آگاهی عموم نصب گردیده در این اواخر داو طلبان سمت شمالی که قریب ترین نقاط بحرکز است شروع به آمدن نموده و عده زیادی از آنها به طرف لوگر در فرستاده شده است و سلسله آمدن شان هنوز جاری است که بومیه دسته دسته از هر نقطه آن میروند.

سمت مشرقی: در سمت مشرقی هم جمع آوری زیادی شده است و قرار اطلاعات موقوفه يك دسته هفده هزاره از راه های همان سمت بدست جنوبی مستقیما در شرف حرکت اند و یکمده

بزرگی به کابل آمده از راه لوگر بمقابل باغیا خواهند رفت. بعضی خوانین سمت مشرقی داو طلب سر کوبی اثر اربابکار گشته و عده داده اند که بانیعه خود حاضر خدمت می شوند چنانچه امیر زمانخان ملقب به لوی خان بایکده بزرگی که قریب به دوهزار بوده بر روز وارد کابل گردید.

قطغن و زرکستان: بنا بر بعضی اطلاعات معلوم می شود که اهالی قطغن و بدخشان و مزار شریف هم متعهد شده اند که (۱۰) هزار سوار جیرار برای تنبیه فرقه بغات و انحراف میفرستند. در اوائل هم این مردم مررضه داو طلبی خود را بحضور شاهانه فرستاده و با مرانض اهالی قندهار در اعلانات دیواری نشر یافته است.

قندهار: از هم مقدم مررضه اهالی قندهار رسیده اظهار نموده بودند که برای دفع متمرکبین جنوبی بهر موقع که امر بشود حاضر می باشند و بعضی خوانین آن داو طلب شده بودند که یکمده زیندی را با اسلحه حاضر می کنند و هم معاش آنهارا ناختم واقعه از حیب خود میدهند.

هزاره جات: در این روزها خوانین هزاره حاضر کابل گردیده اظهار داشته اند که در اول واقعه میل داشتیم مررضه داو طلبی خود را بحضور شاهانه تقدیم نمایم ولی در آن موقع که منکلی ها بنام طرفداری دین مخالفت میکردند مداخله خود را مناسب ندیدیم چرا، ممکن بود دشمن بضرک بعضی برادران افغان مای انداخت که قیام هزاره بر ضد افغانیت است و برای طرفداری حکومت اما حالیه که عبدالکریم نام فراری ظهور کرده و منکلی هاب دور اوجع آمدند آن نوم از میان رفت و بر افغان و هزاره حقیقت واضح گردیده فرض شد که از حکومت متبوه خودها طرفداری کنند پس اگر اعلیحضرت غازی اجازه بدهند ما به تنهایی سر کوبی متمرکبین سمت جنوبی را متعهد می شویم قرار مسمومی احضار یکمده نهایت بزرگی را که باختلاف روایات الی (۵۰) هزار گفته می شود قبول داده اند.

حکومت غزنی: از مردم اندر و خروتنی و دیگر قبائل که در آن حدود سکونت دارند دسته های بزرگی جمع آمده با عساکر بیک تحت قیادت آقای محمد مرخان لوامشر می باشند هم بازو و شریک کار شده اند و روز بروز عده شان زیاده گشته از طرق آن سمت بطرف منکلی حرکت خواهند کرد.

سمت جنوبی: استنطور نیست که همه مردم سمت جنوبی باغی بوده و یا از خدمت بدولت ابا کرده باشند اگر قطعه گمراه گشته قطعات دیگر در راه هدایت و سر کوبی آنان بدولت مساعدت و خدمتهای فوق العاده کرده اند چنانچه مردم حاجی

و چکنی و یک قطعه از خود منگلهای بعضی جدرانها و دسته از احمد زائبا قدا کارها و جانشانهای مهمی تا اینوقت بعمل آورده اند . مردم خوست هم در مساعدت و دفع حملات اشراک کوناهی تکرده اند . حتی که هندو های آنجا از زاق و ملزومات معاشیه نظامهای خوست را تمهید شدند که ناختم واقعه از کبسه عمت و وطنخواهی خودها میدهند ولی از طرف قوماندان عساکر آرزوی شان فقط بصورت خریداری از زاق قبول کرده ، تا اینوقت اجناس خوراکی و یادیکر ضروریات را که احتیاج افتاده به عساکر آنجا حاضر نموده اند .

اهالی کابل : شنیده ایم که بحسب کابل معاشات سه کندک نظامی را نسه ماه و اگر جنگ ختم نشود باز نسه ماه دیگر قبول کرده اند . بعضی افراد باعث دسته هائی اردو طلبان تشبیل داده برای فدا کاری بطرف لوگر رفته اند . بعضی حضرات اسپ و فک ، بعضی مخدرات و زنان غیرتمند وطن دوست زیورات و وجوه نقد بطور اعانه داده اند . کارگران از هر صنف متفقاً برای خدمت نظامی خود را تقدیم کردند .

عمله و شاگردان معارف : شاگردان مکاتب و عمله معارف که اکثره متخرجین مکاتب و از همه حساس تر می باشند برای فدا کاری در راه دین و وطن نسبت به سازین داو طلب و بالغ به سه هزار نفر آنان با وزیر صاحب معارف و معین معارف و رؤسا و مدیرها و معاونین و سرکاتبان و کاتبان وزارت بحضور شاهانه حاضر گردیده خواهش نمودند که در ملک عساکر داخل بشوند ، و هر خدمتی که حضور شاهانه فرماید تا کمال افتخار اعلی می نمایند چنانچه محسور نام طالب رشیدی از طرف محصلین لطق آن را بحضور شاهانه ابراد نمود :

چون ما طلبه که از نظر سلطنت امانیه تا این ساعت هر گونه شفق و وارث خسروانه را نائل و تمام مراسم و مکالمه شاهانه مخصوصاً برای فراهم آوردن منابع احرووی و دیوی ما شامل است و هیچ زمان از ادای شکران آن برانده نمیتوانیم درین آوان جبر سر نشی اشراکست جنوبی و الحاق ش ز عبدالکریم نام فراری را با آنها می شنوم و آوازه مخالفت و سرکوبی آن جمیت اشراکرا از هر گوشه و کفایت مملکت هنوز خویش از زبان عموم افراد ملت خویش استماع می داریم ما اولاد مصارف که تماماً خود ما را فدائی اسلام و وطن و شخص اعلیحضرت می انگاریم بسیار مشتاق و آرزو مندیم که خوشای پاک خود را فخرتک اعلیحضرت در خدمات اسلام و مملکت ما خس و خاک بیالایم و یگانه آرزوی ما همین است که ذات شاهانه ما را هم هر خدمتی که درین فرصت و بهمین موقع درخور ما اخلاص کیشان در خود شهر

و یا در اطراف دارالسلطنه و یاد مرگت بقاوت باشد ممتاز و سرفراز فرموده درباره انجام این مسئول و در انعام این مقصود بر ما یک هنر و شرف و مفضلت تاریخی را روادار شوند .

سپس از ان آقای محمد اکرم خان مدیر باغیرت مامورین وزارت معارف معروض داشت که من از طرف اعضای وزارت معارف و کالتا و از جانب خویش اصالتاً عرض میدارم که ما اولاد ما که پرورش یافته دست معارف پرست اعلیحضرت هستیم و بشرف خدمت و ماموریت دولت خود نائل می باشیم بگانه آرزوی ما این همین است که ما را نیز موقع فرصت فداکاری و سربازی را درین واقعه سر کشی عمت جنوبی عطا و ازانی فرمائید که برای قلع و قمع طائفه اشراک بدعت با عساکر غیره دولت و سربازان ملت متفقاً و متحداً بر علیه آن دشمنان اسلام و ملت خویش داخل محاربه شویم تا که فداکاری و جان شری که نتیجه عالم عرفانی وطن مقدس افغانی ما است از دست ما بویتر بمنصه ظهور آید بجوانب آنان اعلیحضرت غازی نیز لطاق مفصلی که صورت وقوع واقعه سمت جنوبی و اظهارات شو شیبها و ظهور عبد الکریم و عجماله دولت و هدایت ما را جاری بود ، بیان نموده در خانه فرمودند : چون این گزارش شما اولاد معارف و جگر گوشه های وطن را بصدق نزدیک می بینم و خوبتر بقین دارم که این استداعای مان از صمیم قلب مان روز کرده لهذا حاضریم که شمارا برای خدمتیکه ضرورت در خود دارالسلطنه می افتد قبول کنیم ( کف زدهای مسرت ) و صداهای زنده ماد اعلیحضرت غازی .

بعد از ان عموم طلبه از حضور شاهانه مرخص و قرارگاه نظامی آمده بکمال شوق و ذوق الیه نظامی را ( از رقم شاهی اول زیب تن نموده بیک جدت و فعالیت فوق العاده بوزارت حربیه منظمآ آمدند و رسم تعظیم و کین صاحب حربیه را عساکرانه ایضا نموده بیک از طلبه مکرراً معروض شد : ازین قدر دانی و مراسم کسری ذات اعلیحضرت غازی کمال تشکر و امتنان خودمان را اظهار میداریم که ما را بصنف جلیل عسکری مشمول و مجدمات مقدسه سربازی افتخار بخشیده لباس حربی را زیب تن ما فرمودند اکنون باز به نهایت محجرت نکسار عرض میکنیم و جناب عالی را تکلیف میدهم که خدمت و تکلیف ما طلبه مکاتب را که قلباً خواستاریم که پیشتر از همه او عساکر و ملت خویش خودها را در خدمات اسلامی و ملت مملکت خویش قربان و فدا کنیم معین و مشخص فرمائید تا میسر آن بسروجان بگوئیم .

جناب عالی و کین صاحب حربیه از حسیات و وطنخواهانه و خدمات اسلامی کارانه این طلبه مکاتب کمال خرمی و خرسندی را اظهار کنان فرمودند که فعلاً شما بهمین خدمت داخله شهر که ذات شهریاری شمارا بدان افتخار بخشیده است حاضر باشید متعاقباً اگر ضرورت افتد حتماً و لزوماً ما این خواهشات فدا کارانه و عرض قض جدیانه مان را قبول میکنیم و شمارا هر کدام خدمتی که بدان رغبت نمایید شرف امتیاز می دهیم ( کفهای شادمانی و دعای طول عمر و دوام سلطنت اعلیحضرت غازی ) بعده عموم طلبه رسم اعظم را ادا کنان بیک جوش و خروش فوق العاده مانند سربازان فدائی بطرف مقرگاه نظامی عزیمت فرمائید - چون که در این ایام مکاتب شهر قرار عاده مقررده معارف برای و ما نایستان تعطیل است ازین طلبه چند نفر کلان سالهای آن محض خوشوقتی و تشجیع آنان انتخاب شدند که در اطرافهای مخصوص حاضر بوده ضمناً اصول انداخت را هم بطور علمی عملاً اجرا و مشق کنند ، و لانه سخن بانجا رسیده است که شاگردان مکاتب تفک به شاه اداخته برای خدمت نظامی حاضر شوند ، البته شاگردان را وجدان و ایمان شان مجبور می کنند که از همه مقدم تر حاضر فداکاری شده خود را برای خدمت دین و وطن فدا کنند لکن الحمد لله هر فرد افغان قطراناً صاحب همین وجدان و ایمان و ده آنها را باعث آخرین نخواهند گذاشت که حاضر میدان جنگ بشوند :

مابنده کان سی سی دول متحابه : دا کتر کروبا شارژ دافر دولت بهیالمان بحضور عالی و کین صاحب وزارت خارجیه آمده اظهار داشت که شخص خودم و تمام مستخدمین المانی که در خاک افغان اقامت در رد بجای است که در موقع شدت و وسایل محافظت خود را در دولت علیه افغانیه نخواهم همه مادر چنان موقع برای خدمت افغانستان و مدافعه باغیا سلاح بردوش حاضر خدمت می شوم لهذا شومطشما بوزارت جلیله حربیه بعرض میرسانم در فرصتی که لازم دیده شود تمام ما را طایای المان مقیم افغانستان حاضریم تفک را بدوش رفته مانند یک نفر افغان و وطنخواه به محاذ جنگ حاضر کشته آدم ، آخرین جهت حفظ شان و شرف افغانستان بخدمت .

از طرف سفارت دولت علیه ترکیه : سفارت دولت بهیروسیه و فرانسه نیز همین طور اظهارات محبتکارانه بعمل آمده .

( امان افغان ) احساسات وطن خواهانه تمام افراد ملت خویش و محصلین مکاتب و اظهارات دوستانه همدردانه نمایندگان دول متحابه مان اظهار تشکر و امتنان می کنند .

( از گذارشات لویه جر که )

اعلان رسمی

بسم الله الرحمن الرحيم - الحمد لله الذي هدانا لهذا ما كنا لنهتدي لولا ان هدانا الله

ازد لا يزال که میخواهد يك مملکت را از دست برد حلات دشمنان خارجی و خانت خاشان داخلی وقایه کند اراده حضرت الهی بآن مرود که يك اولی الامر مقتدر دیندار ، شریعت شمار از افراد برگزیده ملت انتخاب فرموده ، مقدرات دولت را بکف کفایت شعارش میگذارد ، بواسطه عقل کامل و فکر صائب که اعطا میفرماید ، دولت و ملتش را از حقیض ذلت باوج رفعت میرساند .

از این روست که بتائیدات ربانی و روحانیت مطهر حضرت سید النبیین خاتم الانبیاء والمرسلین حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه و آله و صحابه اجمعین ، و بتوجه شریعت پروری شهریار ذی اقتدار غازی مان اعلیحضرت امیر المؤمنین امان الله خان بادشاه افغانستان خلد الله ملکه مجلس لویه جر که که عبارت از علماء و سادات و مشایخ عظام و و کلاه و رؤساء کرام کل مملکت محروسه مان افغانستان ( صانها الله تعالی عن التزلزل و الحدثان ) بمرض تحقیق و تدقیق در امور شرعیه حنفیه و مسائل جزئیه و کلیه فقهیه مطهره و انجراح و بهبود مهمات ملکیه و سیاسیه در صورت دولت علیه متبوعه مان دار السلطنه کابل تحت ریاست اعلیحضرت بادشاه غازی معظم مان منعقد گردیده و در محفل نظر غور و تدقیق مجلس عالی لویه جر که که در آمد مخصوصاً مهمات شرعیه مبارکه که در نظامات دولت داده شده بود ، از نظر عموم ما علماء و مشایخ لویه جر که گذارش یافت . ما خادمان ، و پیروان دین مبین متین اسلام فرمایشات و نیات و نظریات بادشاه محبوب القلوب خود مان را بکار بیکان بکوش خود ها شنیده و مجسم خود ها مشاهده نموده ، قایما احساس کردیم که عموم نظامات موضوعه دولت مستند را اساس شریعت خدای محمدی صلی الله علیه و آله وسلم ، اجرای احکام قرآن مطابق مذهب مذهب حنفی بوده و هست و میباشد .

و بعضی روایات ضعیفه که در نظامات دولت مطابق آرا و فتوای علمای سرتا قبل فتوی داده شده در عمل اجرا آمده بود ، آن کوه مسائل نتیجه روایات ضعیفه بود که از طرف علماء مجوز گردیده بود .

و ما علماء لویه جر که آن مسائل را مطابق احکام شرعیه حنفیه و روایات قویه فقهیه اعلام نمودیم که هیچ گونه شبهه در قلب و خاطر های عموم ما علماء الهی نبی قیامد ، و مسئله مشتمله را در ذیل اعلان هذا تذکار نمودیم تا باعث اطمینان کلاه خاطر ها و قلوب عموم اسلامیان شود .

وما علماء و سادات و مشایخ و وکلاء و رؤسا و عموم برادران دینی و اسلامی خود مان اخبار می نمایم که : مرفردیکه بخلاف حکومت و دولت مملکه و یا نظامات موضوعه دولت علیه مان به تشبثات خانانه و هضرات شخصیه بالذات و یا بخریبک اقدام نماید اولی الامر در اجرای هر کونه مجازات از حبس و ضرب و قتی الی اعدام در باره اش شرعاً ماذون و مختار است .

وما عموم علماء و سادات و مشایخ و وکلاء و رؤسا برای دفع و دفع گروه خائنان که لنگه در تاریخ حیات باشان و شرف ما افغانیان میگذارند ، هر کونه فدا کاری حاضر و آماده بوده هستیم و میباشیم .

با وجود آن هرگاه کسی اشتباهی داشته باشد ، یا شخصاً حاضر حضور علماء مرکز گردیده اشتباه خود را بنماید و یا بواسطه کلای خود مجلس شوری کیفیت شبهه خود را بفرستد که در آن غور شده رقع اشتباه او کرده شود ، تا در امور دین شک و شبهه خاطر احدی نماید .

مسائل مقفی به

- ۱ : تعذر بالمال موقوف شد .
- ۲ : تعیین جزای مجرم قبل از وقوع واقعه موقوف .
- ۳ : نکاح صغیره جائز است .
- ۴ : تعلیم مستورات در خانه ی - وود از اقرب محارم خود ها کرده باشند .
- ۵ : حکم قاضی بعد از بیعت بشاهدان و اقرار مقرر در حد و در حقوق نمود ، در تعذرات حقوق الهیه به امارات مستنده در مثل مشهور بالفساد صحیح است .
- ۶ : قتل سارق بعد از تکرار شود صحیح است .
- ۷ : حبس جانی الی زمان ظهور بویه و صلاح .
- ۸ : در محاکم مامورین وجود قاضی و قتی داخل باشد .
- ۹ : انتخاب مامورین موقوف به املیه است ، بدون اهلیت ماموریت بک مامور را ماموریت داده میشود .
- ۱۰ : تحصیل و دالسن السنه دول غیر مسلم برای ضرورت و دفع احتیاج جایز است بشرطیکه در عقاید و دینیات خلل پیدا نکند ، قبلاً از تحصیل عقاید و دینیات قانع شده باشد .
- ۱۱ : محکمه احتساب برای اشخاص بارکین اواسر جز و مرتکبین منیبات و دفع اختلال عقاید حقه اهل سنت و جماعت و اعمال نماز اسلامی .
- ۱۲ : شرابخانه و خرید و فروش - شراب در دولت مقدس اسلام افغانستان نه بود و نه هست و نباشد و تا کید نشدن آن شده .

- ۱۳ : سر رشته امام ها و مؤذن های مساجد در الساطه کابل شده و از ولایات هم بعد از انعقاد محکمه احتساب و اجرای نظامنامه احتسابیه خواهد شد . انشاء الله تعالی .
  - ۱۴ : آزادی در عقاید و در دین نه قبل بود ، و نمائند و نه خواهد شد اما لفظ آزادی که در اساس نوشته شده بود مراد صاحب دولت آزادی در حقوق شخصی میباشد نه در امور دینی و مذهبی و سیاسی چون لفظ مذکور بجهل بود توضیح بطراز مراد فوق در اساس داده شد .
  - ۱۵ : درند کره نفوس تعطیل حقوق شرعی که نوشته شده بود محو شد که امور شرعیه متعلق بکفر فتن تذکره است اصلاح شد .
  - ۱۶ : تعلق نکاح نانی و نالت و زایع بصدق و مشروط شدن نشود ، در خصوص عدم عدالت از غیر عادل شرعاً باز خواست میشود .
  - ۱۷ : وجه نقد گرفتن در عوض نفوس جبراً نشده بلکه اختیار خود شان است که آیا نفوس خود داخل ملازم عسکری میشود که فرض منصبی ملت است برای سد نفوس و یا عوض میدهد و یا چهار صد روپیه خوش رضا میدهد برای گرفتن عوضی بمثل جمل بیت المال در وقت جهاد .
  - ۱۸ : منظوری دار الموم عمیده که اساس قی - لام میباشد در مرکز و اطراف شد .
  - ۱۹ : مکتب حفاظ در مرکز و اطراف رای - حفظ قانون شرعی که فرقان عظیم الشان میباشد از تقیر و تبدیل منظور شد .
- اعضاء : علماء و سادات و مشایخ و رؤسا و کلای مجلس عالی لویه جرگه
- احکام اعلی حضرت غازی در اعلان مذکور
- نوزده فقره که علمای لویه جرگه مطابق مسائل مقفی به مذبح مفید حقی فتوی کرده اند ، در نظامات دولت اساس گرفته اجرای آنرا اراده فرمودیم ، و در نظامنامه های موضوعه توضیحات اصلاح و اجرای آن متقابلاً طبع و نشر گردیده مطابق آن تمویل میشود . جناحه اعلامی منتخبه لویه جرگه که مقفی به حل و فصل آن هستند .
- دیگر معاملات که در لویه جرگه تصویب شده در کتاب علیحده تدوین و نشر میشود ، نامه اعلی از ملاحظه آن مجواد منصوبه لویه جرگه مطلع و واقف شوند .
- جای مهر اعلی حضرت معظم عالی

مجلس وداعیه دو نفر طیارچی افغان

از جریده «دوله ویزبون» میلان مورخه ۳۱ مارچ از مقام مالینا :-

(مراجعت افسران هوا باز افغانی از مالینا)

در هفته گذشته در کیمپ طیاره چی های «لیوکی بیلو» در کاپینا مالینا قوماندانها و افسران مبارزگان و ریگ کدیشین سکادرن « برای وداع افسران نظامی افغانی آقایان آیتان محمد احسانخان و محمد هاشم خان که بعد از تکمیل تعلیم خود ها در طیاره های بهترین ما ، بعد از حصول نتایج خیلی درخشان واپس به مملکت خود میروند جمع شدند .

قوماندن کاپوز و از مکتب ریگ کدیشین در الفاظ ذیل تقریر وداعیه خود را ایراد نمود : هم مسلک های عزیز من ا

در خوف صحبت دوستانه ، قبل ازینکه شمارا وداع کنیم اجازه بدهید که از طرف تمام آسمان پیا های مالینا اظهار احساسات دوستی صمیمانه خود را نمایم و برای آن صمیمیت و جدیت که شما خود را در کار صره هوا بازی ما شریک نموده اید تشکرات خود را تقدیم نمایم .

هم مسلک های عزیز من ا بشما بمروریت زیاد گفتن میخوانم که ما آن اوصاف و قابلیت عسکری شمارا که بسا اوقات اثبات آنرا کرده اید کاملاً تقدیر مینمایم ، برای اینکه شمارا ادات محبت کارانه ما را فهمیده اید ما خیلی تشکریم و ما گفته میتوانیم که شمارا همچان دو عسکر قابل جنگ های طیاره ساخته ایم ، که در فتن آسمان بیانی ما هر و دارای روح آزاد و ناقابل تسخیر میباشد که فقط اوصاف ملت شمارا نشان میدهد .

در کوشش های انسانی بر علیه عناصر و در خطر اینکه در انشای رقی انسانی و مقصد عالی آن رفقا و هم مسلک ها یکجا شده درین شاهراه با هم دیگر آشنا میشوند بک محبت برادرانه پیدا میشود که از رشته های اتحاد روحانی قوی تر یافته میشود از همین جهت است که امروز بموقع مساجعت شما درین ساعت دل های ما فتم میشود .

ما میدانستیم که حیاتی که ما یک جا بسر کرده ایم بک حیات پر رحمت و موقفی خواهد بود ، ما میدانیم که نه فقط دل های شما آرزو مند رسیدن به مملکت دور افتاده شماست بلکه وظایف عسکری شما مساجعت نا ترا لازم می سازد و ما حسیات شمارا بخوبی می فهمیم .

هم مسلک های ما ا ما فقط بشما همین را گفته میتوانیم که با خود محبت های برادرانه ما را ببرید و بدان ایتالیای ما را

در دل های خود عزیز بگذارید ، یاد آن ایتالیای که مثل مملکت خود شما هر روز برای فلاح و آسوده کی و ترقی مردم خود کوشانست ، شما خود همه چیز را در بنجا دیده اید ما حلاً جام محبت پادشاهان هایون و کامیابی عسا کر خود ترقی و خوشحالی مملکت شما و مناسبات صمیمانه و برادرانه خود را می نوشیم و آرزو مندیم که مردم افغانستان و ایتالیای در افکار و کار و بار بیشتر متحد شوند و آرزو مند کامیابی و ترقی مملکتین میباشیم .

آیتان محمد احسانخان در حالت رقت آمیزی این الفاظ جواب دادند :-

یادگار بزرگ این حیات باشما در کیمپ طیاره چی ها که ما با خود خواهیم رد آن تعلیم خواهد بود نه در روح و تخنیک ما را مثل شما طیارچی ساخته است ، برای وضعیت شما در قی ما و توجه که در کار ما مهربانی فرموده اید متشکریم .

ما خود یاد شیرین ایتالیای قوی و خوب صورت را با نستان خواهیم برد و در مملکت خود روح دوستی صمیمانه افراد مرد و ملت خواهیم بود ، در وقتیکه احساسات پر محبت و دوستی احترامات خود را تقدیم مینمایم ، ما جام محبت شاهان و عسا کر خود و کامیابی ملت های خود را می نوشیم .

میجر «ارکول کاو» که برای خدمات عسکری نشان طلا حاصل کرده است و قوماندان کیمپه کاسینا مالینا است و مسراجعت این دو طیاره چی های ممتاز افغانی که خوا هشتاد خدمت متبوعه خود را که از جمله تمام مکتب طیاره چی ما هم یکی را انتخاب کرده است که عقاب قوه هواش ایتالیای شمرده میشود با قابلیت فوق العاده پوره کرده اند اظهار تاسف نمود .

حوادث جاریه

لوگر

په در واقعه بیدک که آقای عبده السیدخان رئیس ارشد خریبه و آقای محمد اساعیل خان غنیمت مشر دو صاحب منصب بزرگ نظامی و قسمتی از قطعه نظامی از طرف یک دسته شورشیها وارد لوگر شده بودند بقتل رسیدند ، دسته اشرا بر متفرق گشته از آنجا از آنها معلوم نبود . تاریخ ۲۲ اسد دفعه دوم دسته اشرا از اطراف قطعه نظامی را که در لوگر بود احاطه کرد ، چون که اشرا به یک جا اجتماع نداشتند قطعه نظامی تا روز به آنها منمرض نشد ، روز جمعه ۲۴ اسد قطعه نظامی از قلعه برآمده بر اشرا هجوم آورد باطله تا ۳۶ ساعت زد و خورد درین طرفین جاری بود ، روز شنبه یک قطعه نظامی از کابل بمعاونت

نظامهای لو کر رسید در این هنگام اشرا را تاب مقاومت نیاورده  
رو برگزید و نظامیها آنها تعاقب نمودند . در این محاربه  
بزرگ اشرا تلفات نهاب ایاد داده با کمال پشیمانی و بی انتظامی  
فرار کردند چنانچه بسیار مرده های آنها میدان ماند حال آنکه  
این مردم مرده خود را قطعاً میدان نمیکردند . اهمیت این  
محاربه از چند وجه است اول آن که معنویات نظامیها که بواسطه  
واقعه سابقه نایکجهد سرعوب شده بود قوی و جری کشت و بر  
خلاف اشرا معنویات خود را باختند . دوم اشرا تلفات زیاد  
دادند و از نظامیها فقط یک نفر کشته و سه نفر زخمی شده سوم  
مردم لو کر که از طرف اشرا در خوف و بر اقدام عسکرها  
غیر مطمئن بودند قوی دل شده به مساعدت نظامیها دفع اشرا  
اقدام کردند می گویند که در این محاربه توبیخی و آقای محمد امین  
خان غندمشر قوماندان قطعه فعالیت و جدیت فوق العاده روز دادند  
بعد از واقعه گذشته در لو کر بکلی آرامی بود و نظامیها  
اراده داشتند که از حدود ( یادخا پ شانه ) بیشتر بطرف ( النور )  
بروند که در این بین بار یک قطعه اشرا از کدام طرف غیر  
معلوم وارد آبهای لو کر کشته اولاسیم تلیفون را قطع کرده  
اند و بعد شکی غوجا را گرفته یک موزلاری را که مامتها آنها  
وادوات تاریه بران حمل بود در حدود مذکور توقیف نموده  
آتش زدند این کذاشات قطعه عسکر لو کر واقف کشته به  
تفحص اشرا برآمده اند خلاصه تا هشت روز سلسله هجوم و  
مدافعه و تعاقب بین اشرا و نظامیها جریان داشت بالاخر باز  
نظامیها قوای مادی و معنوی اشرا را بکلی نابود ساخته  
مجبور گردیدند که بطرف قلل جبال و مادی خود فرار کنند  
در این زد و خورد طولانی تقریباً ( ۲۰۰ ) نفر از اشرا به  
قتل رسیده ( ۵۰ ) نفرشان که دستگیر شده بودند بوجه فتنه  
و فساد از طرف نظامیها تیرباران ( جاد ماری ) شدند . از  
سپاهیا نیز تا چند نفر زخمی و مقتول گردیدند . در این واقعه  
مساعی و شجاعت آقای غلام نبی خان معین وزارت خارجه قابل  
تقدیر و تحسین است . می گویند آقای محمد غوث خان غندمشر  
شاهی نیز در تعاقب اشرا اظهار شجارت و جلاوت نموده .

غزنی

در موقعیکه هیئت تنظیمیه سمت غزنی وارد غزنی گردید  
مطلع گشتند که یک دسته بزرگ اشرا که بالغ به پنجاه نفر  
باشد اراده دارند ب غزنی حمله بیاورند . آقای محمد عمر خان  
لوامشر یک مفرزه از قطعه نظامی که بمیتاد بود جدا کرده  
برای جلو گیری اشرا بخارج شهر در حدود ( رامک ) فرستاد

و چون که اشرا اضعاغ اضعاغ این مفرزه بودند . نظامیها  
بجالت جنگ و گریز بطرف شهر آمدند . اشرا دلیر شده فقط  
حاکمه قریب شهر را تصرف نمودند . آقای لوامشر حیلۀ عسکری  
بکار برده تا یکدور روز خود را در شهر حصاری کرد . اشرا  
بسیار دلیر کشته فقط حاکمه و مقامات مستحاجه را گذاشته دور  
شهر آمدند در این موقع آقای لوامشر با قطعه نظامی خود صبح  
وقت در تاریکی برآمده از راه غیر معلوم راه گریز اشرا را  
قطع نموده با آنها مقابل شد و با کمال شدت حمله انشباری داد  
و در ظرف چند ساعت فغان اشرا را کشید . تا ( ۹۰۰ ) نفرشان  
بقتل رسید و بقیه السیف فرار کردند . از آن وقت بعد در غزنی  
و نواحی آن بکلی امنیت بوده مردم داوطلب از هر طرف برای  
مساعدت حاضر میشوند و همانا که در موقع لزوم بطرف گریز  
حرکت خواهند نمود .

گریز

بعد از آن که بعضی مردم احمد زائی و طوطا حیل خیانت کرده  
منکل عارا راه دادند و تیره را گذاشته اشرا را متصرف گشتند و  
وسائل ارتباطیه این مرکز و گریز قطع کشته ان مسئله  
بفکر اکثر مردم مورت یک نوع آشوبش گردید که آیا حال  
قطعه نظامی آنجا چگونه خواهد بود . لا آن اشخاصیکه ارقوه  
تدیر و فعالیت حضرت عالی وزیر صاحب حریره مسبقه بقیه  
دارند که برای نظامیها و باقی مامورین و صاحب منصبان هیچ  
تکلیفی نخواهد بود . اطلاعات تازه که در این ایام برای ما رسیده  
است حدس فوق الفذ کر مارا تصدیق می کند که قطعه نظامی  
باتمام صاحب منصبان در نواحی خود گریز جمع نموده از هیچ  
رهاگذاختگی برای شان نیست نهاجات اشرا را با کمال دلیری  
مدافعت می کنند . اشرا در هر هجوم تلفات زیاد داده اند .  
یکی از واردین آنجا نقلی کنند که در این اواخر دسته از  
اشرا برای هجوم بر نظامیها آماده شده بود . حضرت عالی وزیر  
صاحب چنان تدبیر قرار دادند که بوقت شب سپاهیا را به یک  
دره که عمر منهایین بود فرستادند تا برای خود استحکامات حفر  
کنند و هاجما کین بگیرند وقت صبح مقدار زیاد صندوقهای  
خالی را بریاوما بار کرده با چند نفر نظامی و یک تولی مشربطرف  
همان معبر تنگ روان کردند چون شورشها این صندوقها را دیدند  
کان کردند خزانه است یا حیه خانه همان بود که در دل زدند که کی  
رقص کتان درین تنگنا بر صندوقهای خالی هجوم آوردند  
نظامیهای که در کین بودند با شدت تمام شروع به آتش باری  
نمودند میگویند لا اقل دو هزار نفر اشرا در این واقعه  
بقتل رسید .

سمت مشرق

چندماه است که در سمت مشرق دزدان و قطاع الطریق  
بسیار شده اسباب راحت و تکلیف مترددین گردیده بودند بعلاوه  
در حدود کندهک بین دو نفر از خوانین خوگیا نی بوجه عناد  
و دشمنی موروثی ر دو خورد جاری بوده این هم اسباب اخلاص  
امنیت را فراموش ساخته بود . در موقعیکه حضرت عالی آقای  
علی احمد خان رئیس هیئت تنظیمیه سمت مشرق وارد آنجا  
گردیدند جهت فعالیت شان که معروف است امنیت را در تمام  
نقاط برقرار داشته خوگیا نیها را فرو نشاند و طرفیکه به کوه  
ها فرار کرده بودند پس مخانهای خود آمدند و از خونریزی بامی  
دست کشیده رای هجوم بر منکلهها اظهار امانگی و نیاری نمودند  
هنا از تمام قط سمت مشرق اظهارات داوطلبی دفع فتنه  
سمت جنوبی رسیده است و تا اینوقت قریب به ( ۱۰ ) هزار  
نفر جمع گشته . و تا ( ۷ ) هزار دیگر هم قرار اظهارات مردم  
جمع می شوند به این دسته هفده هزاری بمعیت نظامیهای آن  
سمت معاً از راه سمت مشرق بطرف منطقه باغیه حرکت  
خواهند نمود . نسبت به همه چیز اقامه امنیت مهم تر بود . ملاز  
مساعی و جدیت حضرت عالی رئیس صاحب در هر دو مسئله اظهار  
خوشوقی و ممنونیت کرده نوبت خیرات را برای شان نیاز میکنیم .

مقامه حوای اشرا

بعد از جنگ احری عسا کر با اشرا در منطقه لو کر و هزیمت  
دادن با آنها دادن تلفات کثیره و رسیدن عسا کر کهنه کی و  
آمد آمد ایل جاری از هر طرف . فرقه باغیها و اشرا هر اسان  
شده بدون یک تمهید و سابقه ( ۹ ) نفر ملکان آنها که از مردم  
منکل و ساک زر و جدران و احمد زائی و تیره و النور می باشند  
برای مقامه و ترک دست درازی به مقر حضرت عالی شاه ولیخان  
نائب سالار قوماندان بزرگ نظامی منطقه لو کر بی خبر در آمده  
اظهار داشتند که جنگ ما برای این بود که ملاها می گفتند  
در نظامنامهها بعض احکام خلاف شریعت است حال می شنویم که  
اعلی حضرت غازی تصویب علمایه که حاضر لوبه جر که بودند احکام  
مذکور را بیدل و به مسائل منقهای قوی تعدیل نمودند هرگاه  
چنین باشد ما دایل سر کشی و جنگ داریم رعیت مطیع اعلی حضرت  
خود می باشیم محض ارشاد اطمینان در باب تعدیل و اصلاح نظامنامه  
ها تقاضای نام بعد از آن آئینه ما اختیار باشما است .  
این است که مبادی مذاکره و مباحثه با ملکان مذکور جار بست .  
هرچند که این اشرا تا اکنون بکرات خواهان مصالحه  
و متار که شده قر آنها را مهر کرده بخدمت حضرت عالی وزیر  
صاحب حریره فرستاده اند و حضرت عالی وزیر صاحب دست از  
فشار آنها کشیده است . و باز آنها خلاف عهد نموده بر نظامیها

هجوم آورده اند و به بقا و دزدی آغاز نهاده اند . لا کن ایندفعه  
چنان می نماید که قول شان براسی نزدیک باشد چرا که قوت  
عسکری را که روز بروز بیشتر می شود تجربه گردید و طیاره ها را  
بر سر خود پرواز کسان می بینند و رسیدن عسا کر ملی را می شنوند که  
چون سیل دارد از هر طرف بر آنها سرار بر شود اما بر مامداران  
امور لازم است که رشته تدابیر را بدست گرفته در تربیات حربی  
و سوق الجیش و حاضرهای عسکری سستی نکنند و کافی السابق  
کار بسرعیت و جدیت جاری باشد . بعلاوه مسئله راز و دی ممکنه  
تصفیه و معلوم کرده طول بدهند چرا که در طول دادن برای  
اشرا قائده و رای مازیان است . نیز در مذاکرات سایر امور  
تصویب و ز صاحب حریره و استعلام احوال از قوماندانهای  
دیگر جنبه های پورش حتمی است .

ورود طیاره ها

همه میدانند که امروز در عالم حرب طیاره اهمیت فوق  
العاده دارد . معنویات دشمن را در هم و بر هم میکند . بگذارند  
که قشون او بدینجا اجناع کنند . طرفیکه طیاره ندارد در  
مقابل طرفیکه دارای طیاره است حتماً مغلوب بشود .  
افغانستان اگر چه مملکت کوهستانی است و طیاره دشمن دران  
کاری کرده نمی تواند لا کن برای تخریب اجناعات و تقلبات و  
احراق ذخائر حریره دشمن و کشف مقام عسکر و دیگر امور  
ا کشتافیه که هنگام حرب لازم می آید وجود طیاره های متنوعه  
متعدد لازم است . تا اینوقت وزارت حریره ما چهار طیاره  
مختلف داشت که از باعث آوردن آن پریش یا بود که صدمه  
به بعض برزدهای آن رسیده بود و بواسطه مهندسیین طیاره تاحدی  
صمرت شده . مگر چونکه پرواز دادن طیاره کار مشکل است تا اکنون  
طیاره های مذکور طیاران نگرده بود . در این اواخر وزارت حریره  
ما خریداری چند عدد طیاره تازه و بزرگ را پیشنهاد نمود ساخته  
واز مقامیکه طیاره آنجا فرود خسته میشود جلب نموده در جمعه  
۳۱ اسد ( ۱۳۰۳ ) یک روز تاریخی است که از جمله طیاره های  
افغانی نام خریداری شده و عدد آن در فضای محیط کابل از طرف  
مشرق بوقت صبح چون آفتاب نمودار گشته دیده های با اشتیاق  
ترقیخواهان وطن را روشن ساخت . دو عدد طیاره بزرگ که  
ربالهای آن کله مبار که ( الله اکبر ) نوشته است روز جمعه  
ساعت هشت و چهل دقیقه بمعیت آقای عبدالرحیم خان کد کشز  
بجالت پرواز وارد کابل و در چین نظامی خواجه روش فرود  
آمد . بعض وزرا و حضرات بزرگ و یک قطعه نظامی و عده  
زیادی از سایر مردم در جن مذکور حاضر بودند . چون  
طیاره ها فرود آمدند بعد از یک ساعت وقفه در یکی از آنها  
جناب عالی آقای عبدالغنی بزخان و کابل وزارت حریره - واز

شده از چین خواجه رواش بر فضای شهر بخاک و گری و چهار آسیا و چهاردهم و یفهان پرواز داده شد و در ظرف (۱۵) دقیقه تمام مقامات مذکور را سیر نمود.

تاساعت (۱۲) عموم مردم بادهای شادان به تماشاى طیاره ها مشغول بودند به ساعت مذکور عموم حاضرین چن را گذاشته مراجعت نمودند.

ورود رئیس هیئت تنظیمه مرآت

حضرت عالی جناب شجاع الدوله خان وزیر امین سابق و رئیس هیئت تنظیمه مرآت که یکی از رجال معروف و فعال وطن می باشند و جدیدت شان در خدمت بدولت و وطن چه در موقعیکه وزیر امین بودند و چه در حینیکه بعنوان ریاست هیئت تنظیمه مرآت زمام اداره اصلاح و زرق آن ولایت بکف کفایت شان گذارده شده بود بر هموم روشن و واضح اس و منطوق و مفهوم عنوان مراد و وظیفه شان طوری ظهور نموده که بر جمهور روشن و لایح است زرق مآلف و مطبوعات مرآت حسب ذوق و سلیقه ما برای کواهی کافیت.

آقای معظم که از مرآت مشهد رفته و از راه مشهد وارد پشاور گشته و از راه دکه و جلال آباد بروز جمه (۶) سنبه مع الحبر و المافیه وارد کابل گردیدند. از ورود حضرت عالی شان اظهار مسرت کرده به دوستان شان چشم روشنی و نهایت عرض می کنیم و رای خود شان در وظیفه که جهت آن زیر نظر گرفته شده باشند توفیق و تأیید می خواهم.

ورود جناب آخند زاده صاحب تکاب

جناب مستطاب آخند زاده صاحب تکاب که چندی قبل زیارت (یت الله) الحرام رفته بودند فریضه حج را بجا آورده در این هفته مع الحبر والسلام وارد کابل شدند و هنوز بکابل تشریف داشته میدان و مخلصان زیارت شان حاضر و مشرف می شوند.

خوار خواجه خجسته

(فرانس)

جلس سنا مناقشات استنحاجه راجع به کنفرانس لندن را خانه داد. نقطه برجسته آن لعلق بود که مسیو و انکاره برای اولین دفعه بحیثیت ریاست دست مخالف در سنا ابراد نمود. بقیده مشارالیه طرح (داوس) منخص امریکائی مرجع بر طرح بنارلا میباشد زیرا برضه آلمان جنبه تجارتی داده روسیه تفتیش اقتصادی آن را تضمین میباشد. و اصولاً که بر طبق

ایشکه دولت امان اولین قسط مقررده را پردازد فراهم نماید جراید فرانسوی ازینسکه متفقین توافق نظری پیدا کرده و لافل قسمتی از خسارات و صدمات جنگ را به مسبب حقیقی آن یعنی آلمان تحمیل کرده اند فوق العاده اظهار رضایت و خورسندی میکنند.

جراید پاریس انتظار دارند که دولت امان برای اولین دفعه به تعهدات خویش پایدار بوده و فرانس را مجبور به توسل بحق و عملیاتی که کنفرانس لندن درصوت تخلف آلمان برای ارفاقل شده است نخواهد نمود.

در لیون از موسیو هرپوت پذیرا شایانی شده و پس از آن مشارالیه بجانب ژنو حرکت کرد موسیو و الادیه، وزیر مستعمرات در مدت غیاب معزیه الیه قائم مقام وزارت خارجه خواهد بود.

قریباً در میدان نظامی هیچ مانور های دومین اردوی فرانسوی و دومین (دوئیر یون) هواوردی داده خواهد شد. درین مانور ۲۵۰۰۰ هزار نفر سرباز ۴۰۰ طیاره نمایش میدهند.

(نورده) هواورد فرانسوی جدیداً در یک طیاره بی موتور ۹ ساعت و ۴ دقیقه در هوا بوده است این بزرگترین عملی است که تا کنون درین قسمت در عالم دیده شده.

در پاریس مجمع بزرگی از نماینده کان دول لائین امریکا تشکیل گردید. در یک دعوت رسمی نماینده کان سیاسی امریکای جنوبی حامی رای ترقی و بهبودی معارف و روحیات لائین شدند. (مسیو آندراد) رئیس دارالفنون (بوتیس آرس) در یکی از نوشتهجات خود راجع به اثر اتحاد عملی و سیاسی لائین امید واری میدهد که شهر پاریس مرکز یک اتحادیه بزرگ لائین که دول لائینی اروپا و تمام امریکای جنوبی و قسمتی از امریکای جنوبی در آن شرکت خواهند داشت میشود (روسیه)

ریوتر خبر میدهد که بنابر اطلاعات رسمی برطانیه، در معاهده روسیه و برطانیه ماده که راجع به پروا کندا نوشته شده قرار ذیل است:

طرفین متعاهدین از صمیم قلب تمهید می کنند اتحاد روبه حسنه و با امن را نسبت بیکدیگر، و اعترافی می کنند که هر حکومت در حدود خودش نظم و انقی را که مفید حال و مسلك او باشد حق دارد اشخاص باجالیسیک در ممالک طرفین زندگی دارند و از طرف مملکت متوقف فیها اعانت مالی در حق آنها شده باشد و این اشخاص باجابهها محل نظام و آسایش محل متوقف قهاتشوند و یا کسبدهکی و سوء روابط دولتین متعاهدین را تولید کنند یا از آنها ایجاد متاخر بین مملکت متوقف فیها

و همسایه های او یادیکر ممالک. احتمال برود طرفین متعاهدین حق دارند بر همه اشخاص و جمعیها قیود و شرائطی بنگذارند. ۳۰ اسد (ماسکو) جلسه افتتاحی ساویت ماسکو از هیئت مذاکرات روسیه که لندن رفت و باعث عقد معاهده روسیه و برطانیه شده اند اظهار تشکر نمود. در یک مقررات دیگر بحکومت دستور داده اند که اینچنین یک مفاعله درین نشود که باعث تحمل محصول مزید بر مزدورها گردد.

مسیورا کو و سکی در طی لطق خود اظهار داشت که ازین معاهده رفقاوتین روسیه که ملکیت ملی یا الفای قرضه ها را اجباب میدهند آری واقع نمیشود. حکومت روسیه فقط همان مبالغ متنازع فیه را تأدیه می تواند که فائده خود را در آن می بیند یا انصاف معاشرتی مقتضی آن باشد. مشارالیه بطور پیش توفی اظهار داشت که معاهده مزبور حتما تصدیق میشود [یعنی در پارلمان انگلستان چرا که تا حال از طرف پارلمان تصدیق نشده] چرا که بدیگر صورت برای اصحاب ملکیت و قرضخواهان چیزی میسر نمیشود.

در موقع قیام موسیو چیچرین برای لطق حاضرین برخاسته گفتند (موفق باد بذر سرخ مان) مشارالیه بیان نمود که معاهده موجوده برای معاهده یادیکر دول حکم اصول را دارد ازین معاهده مسئله حیثیت بین المللی روسیه حل میگردد و اصول انقلابی بالشویکی تصدیق میشود.

۲۹ اسد - حکومت روسیه یقین دارد که افرا طیون کارکران برطانیه مستقر زمینی مکدانلدر با مضای معاهده روسیه و برطانیه مجبور نمودند. حالیه همانها رمزی مکدانلدر با قطع وقع حکمت عملی برطانیه در مشرق دعوت می کنند. خبر جریده نامز از ریکا می نویسد: ماسکو برعلیه برطانیه شروع به معرکه آرائی نموده و نیز می گوید که یک روز بعد از امضای معاهده روسیه و برطانیه سیاست استعماری برطانیه در افغانستان تهلسکه و فساد را ایجاد نمود.

۳۰ اسد - قرار عقیده ریوتر در دو هفته گذشته جراید روسیه برعلیه برطانیه مشغول اشاعه و پروا زدن بودند جراید روسیه اصرار دارند که کارکنان برطانیه در افغانستان بغاوت را احداث نموده اند. اخبار رسمی روسیه از کارکران برطانیه تقاضا دارد که حکومت روسیه را برای قیام برعلیه حکمت حربی برطانیه در مشرق معاونت کنند اخبار مذکور اظهار می کنند که منظور از احداث بغاوت در افغانستان صدمه وارد بودن روسیه است.

معاهده روس و ژاپون اعلان یافته از روی این معاهده ژاپون يك حصه از جزیره سنکالین را روس خواهد داد و در عوض آن چند امتیاز در آنجا و تفرقه سبریا از روسیه یافته است و قرار داده اند از طرفین بر خلاف یکدیگر تسلیقات نه نمایند و قرارداد هم در خصوص مابعدی از آبهای یکدیگر گذارده اند و نیز به برقراری عهدنامه در سال ۱۹۰۵ م شده بود اقراری نمایند. مدارک نظامی روس پیش از پیش محل توجه آمده می گویند

مبصرین جنگی المان جمهوری روس متحد آمده برای تکمیل اداات جنگی روسیه فرمایشات زیاده هولانه و ایطالی و سویس داده اند منجمه آنها ( ۷۰۰ ) طیارات هواپیما و ۲۵ سب صهین و عده زیادی از قور خانه های مخزنه است .

المان

در فضیلتی که در نواحی اشغال شده رور در باره روسای عمده ملون المان بعمل آمده و از روی اسنادی که از مشارالیه بدست آمده معلوم گردیده است که المانها چون نمیتوانند بر طبق معاهده جزیک قشون مختصری داشته باشند محصلین مکاتب عالی را در موقع تعطیل برای آموختن تعلیمات عسکری برزیما ( رایشور ) میفرستند تا بدینوسیله جوانی کرده باشند متفقین برای اتحاد نصیبی در مقابل این مخالفت با عهد نامه ( ورسای ) مشغول مذاکرات هستند .

۳۰ اسد - ریشناخ با شدت و هیجانی مشغول مذاکره و مشاجره در قوانینی است که در نتیجه اجرای طرح داوس و مذاکرات لندن بایستی اعمال گردد شور اول و دوم آن تمام شده و نتیجه قطعی منوط بشور سوم است .

در یکی از موضوعاتی که در شور دوم رای گرفته شد از اکثریت مطلوبه سی رای کم بود با وجود این امید می رود که احرار و حزب محافظه کاران نیز بر له حکومت رای داده و اکثریت بدست آید .

اول سنبله

طرح داوس در ریشناخ با اکثریت ۲۱۴ رای از ۴۴۱ رای قبول گردید .

( مجمع اتفاق ملل )

۶ سنبله - اطلاعات جراید و مشعراست که موضوع جلسه آتی مجمع اتفاق ملل بحث در لایحه است که بعضی از امریکائیان راجع بانیت دائمی و ترك سلاح عمومی قدیم کرده اند . بر طبق لایحه مزبوره دوست مهاجم و اتباع آن در چنین حمله خارج از حمایت قوانین خواهد بود دولتی که لایحه مزبوره را امضا و تصدیق می کنند تعهد خواهند کرد : که سلاح خویش را بعد اقل ممکنه رسانیده و یک کنفرا انس شوروی و ترک سلاح

تشکیل بدهند و رسه سال يك مرتبه جلسه آن مجتمع شود .

دول متعاهد میتوانند بین خودشان معاهدات تکمیلی یعنی بر تعاون منعقد نمایند که عین آن ها در مجمع اتفاق ملل ثبت گردد .

۱۰ سنبله - اعضای فرانسسه مرکب از موسو بور ژیرا موسیو بریانا ، موسیو بن کور ، موسیو زویل رای شرکت در پنجمین جلسه مجمع اتفاق ملل که امروز افتتاح شده است وارد ژنو گردیدند .

ریاست این جلسه با موسیو هیمان رئیس الوزراء بلژیک است .

مشارالیه در طی نطق خویش نشانی را که تا کنون از مجمع اتفاق ملل بدست آمده متذکر شده و از ازدیاد فعالیت و قدرت این آن وهم چنین از اقداماتی که درین جلسه برای امنیت عمومی و صلح قطعی عالم خواهد شد بحث و مذاکره کرده است .

موسیو مریوت درین جلسه فقط بعنوان رئیس الوزراء فرانسه حضور بهم رسانید .

انگلستان

برای ازدیاد روابط تجارتنی بین هندوستان و انگلستان و کنیدا و استرالیا و افریقای جنوبی سی دارند تلهگراف و تلفون بی سیم عمومی دائر نمایند . دولت انگلیس در انخصوص با مستعمرات خود در تبادل خیالات است . می گویند پس از شروع بکار در یکسال تکمیل تواند پذیرفت .

( آثر لیند )

مستردی و لیرا قهرمان آثر لیند بعد از رها شدن از حبس در اولین نطقی که ایراد نموده اظهار داشت که در آثر لیند روح حقیقی تولید کشته احتیاج نمودن مسلک جدیدی نموده . حکمت عملی سنه ( ۱۹۱۷ م ) و ( ۱۹۲۱ م ) بهترین حکمت عملی است . وطن را بدو قسمت منقسم می توان کرد و آثر لیندنها بدون آن که متحد و یک کل باشند بصورت دیگر از زنده گانی بهره نمیتوانند بگیرند . در مقابل قوه اجنبی سر اطاعت خم کردن محال است . این یسک همان است که ما برای چند روز بعض چیزها را مجبورانه قبول کنیم لاکن هیچ گاهی با آن اظهار رضایت نخواهیم کرد .

بصره

در بعضی جراید دیده شد که گویا یک کمی انگلیسی یا استرالیائی امتیاز تمام معادن یا بعضی معادن افغانستان را گرفته تا جایکه ما معلومات داریم با انگلیس ها در باب معادن هیچ حق امتیاز یا معامله داده و کرده نشده است و البته شنیده شده است که با یکی از سعه افغانیه بعضی مقاولات بسته شده است .